

Per treure 'l baf dels horrors
 dels sigrons y la sardina,
 que la Quaresma 'ns propina,
 fassin boca ab los primors
 del cos d' una baylarina.

J. J. Opert

De dijous à dijous

CAMBI DE PERSONAL

PER mes que semb'i que no, en la resolució de la última crísis ministerial ns hi hem interesat casi be' o s' los espanyols... Aixís com en los cambis anteriors, no 'ns hi anava res, perque presumiam que fóssin liberals ó fó sin conservadors. Los que pujessin al candeleiro, 'ns quedaríam aproximadament de la mateixa manera, en la crisi darrera, tots hi hem tingut fixa la vista, creyent que segons la solució que se li donés, 's jugava la sort de la nació á cara ó creu. Ha sortit creu, ¡a del general cristiano!

La nova política de la que n' es la pedra angular lo manifest del General Polavieja, ha de ser política de sorpresas, puig tocá dos punts que posais en pràctica, tal vegada 'ls resultin á sos autors com alló del tret per la curata. Tals son la descentralisació administrativa y la política de selecció ó siga de la moralitat. Per la primera ha contret lo general cristiano, un compromís d'honor y constituix la segona una verdadera obsessió pe'l de la *doga florentina*. Nopoden, ni l'un ni l'altre, excusarse de traduhir en lleys sos tan bombejats caballs de batalla y si alguna cosa n' espera 'l país de son pas pel ministeri es lo veure com s' ho manegan, per dur á la pràctica abduas promesas. Per un costat l'abolició del centralisme despòtich y arbitrari, y per l'altre una escombrada als empleats ineficaces ó irregularisadors, son dugas cosas tan precisas com lo pa que 's menja... ¿Pero no resultara al fi, veritat, tanta bellesa?...

No; no resultarà veritat. Hi ha una tercera part, en lo programa de 'ls polítics esmentats, que ha de neutralisar ó adullerar los dos propòsits anteriors, y es l'anar de braset ab la recció. Lo predomini de la gent negra es una garantia de que ni la descentralisació, ni la moralitat administrativa, arrivarán á ser aplicadas ab la llealtat deguda. La recció, precisament, 's caracteriza per sas tendencias absorbents y centralisadoras que fan de tot el mon una farsa inmensa ab una sola aranya que se 'n gaudeix; *Roma*. La recció, justament, no 's fixa ab moralitats, ni ab seleccions d'aptitud ni honradés, per arrivar á dominar las conciencias. Entre las fides de la gent de sotana es ahont mes hi bullen las grans ambicions terrenals, ma e de 'ls fets mes aborribles. Llegeixis, si no, la historia de la iglesia, la de 'l Pontificat y la de las guerras de religió!

Aixís, donchs, la exaltació de silvelistas y polaviejistas en las poltronas ministerials, no 's senyalará pas per lo triomf de la descentralisació, ni per l'establiment d'una administració honrada. S' senyalará únicament per lo predomini de la gent de sotana y per las tendencias retrógradas. Per aixó deya al principi que va á inaugurar-se una política de sorpresas. Y la sorpresa mes probable será que tancadas las vá vulas de la caldera de la llibertat, s'acumuli lo vapor del progrés en tensió considerable y enjogui á rodar tot lo que siga obstacle á sa lliure expansió. Ab la advertencia de que quan mes reforsada es la caldera y ab mes rigor s'apresona el vapor mes terrible es la explosió.

**

Per de prompte lo monopoli de la cosa pública per la gent de *morro-sort* ha caygu á Barcelona com una bomba. Com que 's diu si 's posaran en rigor lleys restrictivas contra la premsa, los periodistas de per aquí estém tremolant com la fulla á l'arbre. L'altre dia m'ho deya un company de 'ls *Quatre Gats* periódich de cámara de 'ls *modernistas romeuhistas*.

—Fill, va dir-me. Molt cuydado ab lo qu' escriguis... Mirat qu' aquesta gent d' ara no está per bromas.

—Aixó ray, vaig respondre; ja 'm posaré sordina á la ploma. Pero de tots modos (vaig afegir) si m' espliquessis quin criteri te aquesta llopada ó quins assumptos 's consideran inviolables, t' ho agrahiré...

—Donchs apunta... Primer inviolable; en Joseph Aladern.

—¿Perqué?

—Perqué es redctor del periódich polaviejista *La Veu de Catalunya* y 'l vo'en protegir.

—¿Pero no era anarquista avants?

—Ho era, mes avuy ja no es. Y en prova de que 'l volen protegir, diu que crearán per ell un empleo especial. Inspeccor de *veletas* de ls campanars de Barcelona.

Lo segon inviolable es en Samaranch. A n' aquest si 'l vos tenir propici, digali autoritat del toreig ó e'ocuent orador.

—Entesos.

—Son inviolables tots 'ls que vesteixen sotana.

—Incús lo bisbe de Coria?

—Incús *Item mes* totos 'ls empleats, qu' ara per cert ja no s' dirán empleats, sino *seleccionals*.

—Incús las *formiguetas* de la Aduana?

—Incús las *formiguetas*.

—Disfrutará també de inviolabilitat, tots 'ls que vesteixin panyo vermell... comprés en *Martinez Trampas*!

—Bueno prou, amich meu. Veig que tothom será inviolable. Potser ne surtirém mes aviat si 'm dius quins serán los violables.

—¿Tots los que no tinguin tres pessetas!

—Gracias á Deu!

—Ab aixó molt *ojo*, amich meu... Pensa que las colonias no las hem perdudas totas; encare queda Fernando Poo pe 'ls escriptors que relliscan. Fixat be ab lo qué fas y tingas present l'exemple de 'n *Xirigotas*, un g'at vell en l'art d' escriure pe 'l públich...

—¿Qu' ha fet en *Xirigotas*?

—En *Xirigotas* per un inexplicable capritxo d'home genial, 's feya venir la inspiració treginant una mora de gran tamanyo, fins á la tauia de la redacció. Tu dirás qu' aixó son vuyts y nous, pero l'home havia notat que la companyia del cuadrúma, li aixeribia las potencias y li donava *xispa* y acometivat. Donchs perque ho sápigas, desde que manan los reaccionaris, en *Xirigotas* prescindeix del alegre irracional, tement y no sense rahó, que las acometivats que aquell podia inspirarli, lo portarian tal volta massa lluny... ¡Mirat, donchs en aquest mirall!—

Y m' hi miro; unicament que jo com que no *bech* la inspiració en los ulls de cap ascendent del home (segons en Darwin) 'm limi a è á posar *sordina* à a p'oma, com l' Odón de Buén (per exemple) deaurá posarse 'n á la boca, si no vol que 'l Marqués de Pidal, lo fassi rostit de viu en viu en lo Paraninfo de la Universitat la diada de *Santo Tomàs d' Aquino... y ad majorem Dei gloriam*,

BERTRÁN DE L' OS.

"PERSIANAS" (1)

¡Qué trist es, per frondós que siga y bell,
un bosch ahont no hi canti cap aucel !.

Si evitar vols del mon 'ls *batibulls*,
quan vegis una dona... tanca 'ls ulls,

Del sér que tinga un génit ben maligne,
rés n' esperis, per bó que siga, digne.

Si no 't deixa arribar lo mar á port,
la culpa no es del mar; es de ta sort.

Un cor sense l' amor, se pot ben di
qu' es igual que una copa sense vi.

L' Art, ab tot los séus mérits y bellesa,
no es rés devant de la Naturalesa.

T. per J. BARBANY.

(1) *O bé, MÁXIMAS* diversas
de varis filosops persas.

Contestació

à la pregunta que feya 'l trempat poeta.

Pepet del Carril en LA TOMASA n.º 543

Puig moit he hagut de rumiá
per pogueri contestá,
espero de sa atenció
que ab mol gust insertará
la meva contestació.

»Perqué un jove enamorat
fent bestiesas es ditxó?»

¿Y vosté, Pepet, ho ignora?
la vritat, m' es ranya molt.

Vosté que segurament
ha estat jove, com soch jo,

qu' haurá tractat ab faldillas,
puig deixantse de cançons

avuy ja 's troba casat

y fins ab maynada y tor,

me sembla hauria de sébre
que si un hom gosa fent l' os,

el gat, el gos ¡fins el mico!
mes que 'l mico, el burinot!

«es per rébre de la dona
que s' estima de tot cor

provas claras convincents
de la seva estimació,

com son juraments, promesas,
abrassadas y petons.»

F. CARRERAS P.

La Bisbal.

EPÍGRAMA

Un pagès que apenas may
havía tractat cap dona,
y que s' anava á casar
ab una qu' era molt grossa,
deya que li feya ró
perque era *massa persona*.

UN A VENDOR LLENCH

Espigoleig històrich

Los dos poetas Francisco de Quevedo y Juan Pérez de Montalvan vivían en perpetua guerra civil. Sobre tot el primer no deixava passar cap ocasió de mortificar al segon que era per cert, un rampló y adotzenat. Ja anteriorment en Quevedo li havia escrit aquella célebre *pulla* que deva:

A Don Juan Pérez de Montalvan

El *de*, te lo pones tu,
el *Montalvan*, no lo tienes
conqué.. quitándote el *don*
vienes á quedar... *Juan Pérez*.

ó com si diguessim... un qualsevol.

Un dia, donchs, visitant los cortesans de Felip IV lo Museo de Pinturas de Madrit, s' aturaren devant d' un quadro que representava lo «Martiri de Sant Geroni» En Montalvan, amich d' exhibirse, volgué improvisar y exclamá.

—*Al Santo azotes le dan...* (Pausa)

porque á Ciceron leia... (altra pausa)

D' improvis una veu burlona, exclamá á sas espatllas

—¡Cuerpo de Dios! ¿Que seria

Si leyerá á Montalvan?

Inútil dir que la veu que acabá tan rodonament la quarteta, perteneixia al xistós Quevedo y que aquest lance feu esqueixar de riure als cortesans.

*
**

Després de la famosa batalla de Maratón, Aristides fou encarregat ab uns quants soldats, de guardar lo boti de la victoria. L' or y la plata abundavan extraordinariament en lo camp enemich; las tendas dels caudills contraris, sobreixian de riquesas y de mobles magnífichs. Tot va anotarse degudament; de tot 's rendiren comptes y no faltá ni una malla.

Mes tart, lo mateix Aristides fou elegit per sufragi de tots los pobles grechs, com arbitre y administrador del tresor comú. Donchs per exercir cárrech de tanta importancia, no aceptá cap retribució y desempenyantlo, morí tan pobre, que las repúblicas gregas, tingueren d' encarregarse de sos funerals y de dotar á sas fillas.

*
**

En lo comensament de las guerras de la Revolució Francesa, los austriachs sitiavan la ciutat de Thionville. Era comandant de la plassa lo general Wimpfeu y 'l general enemich li enviá un espía, oferintli un milló de franchs, si la rendia.

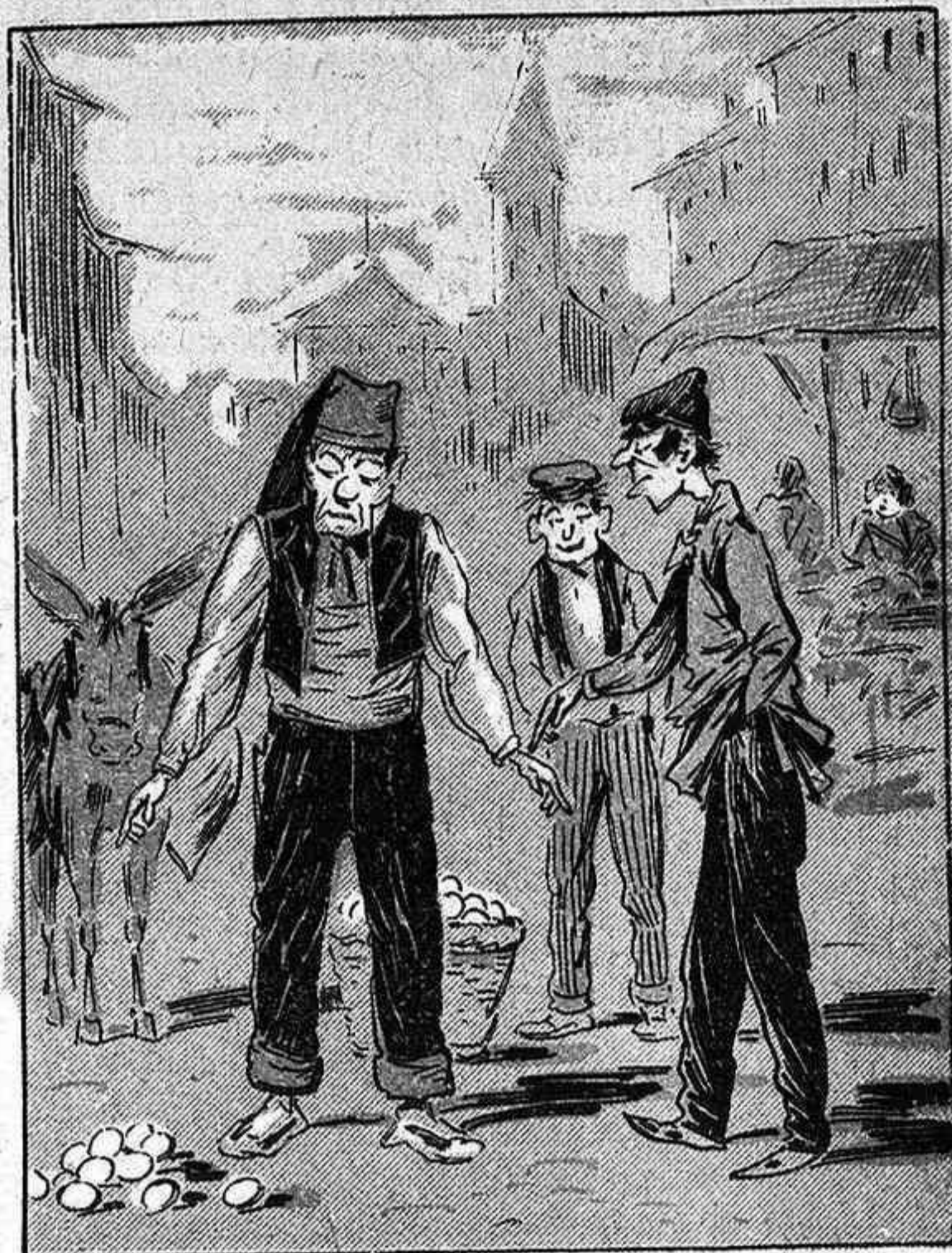
—Ab molt gust, respongué Wimpfeu. Mes ab la condició de que la venda sigui feta devant de notari.

*
**

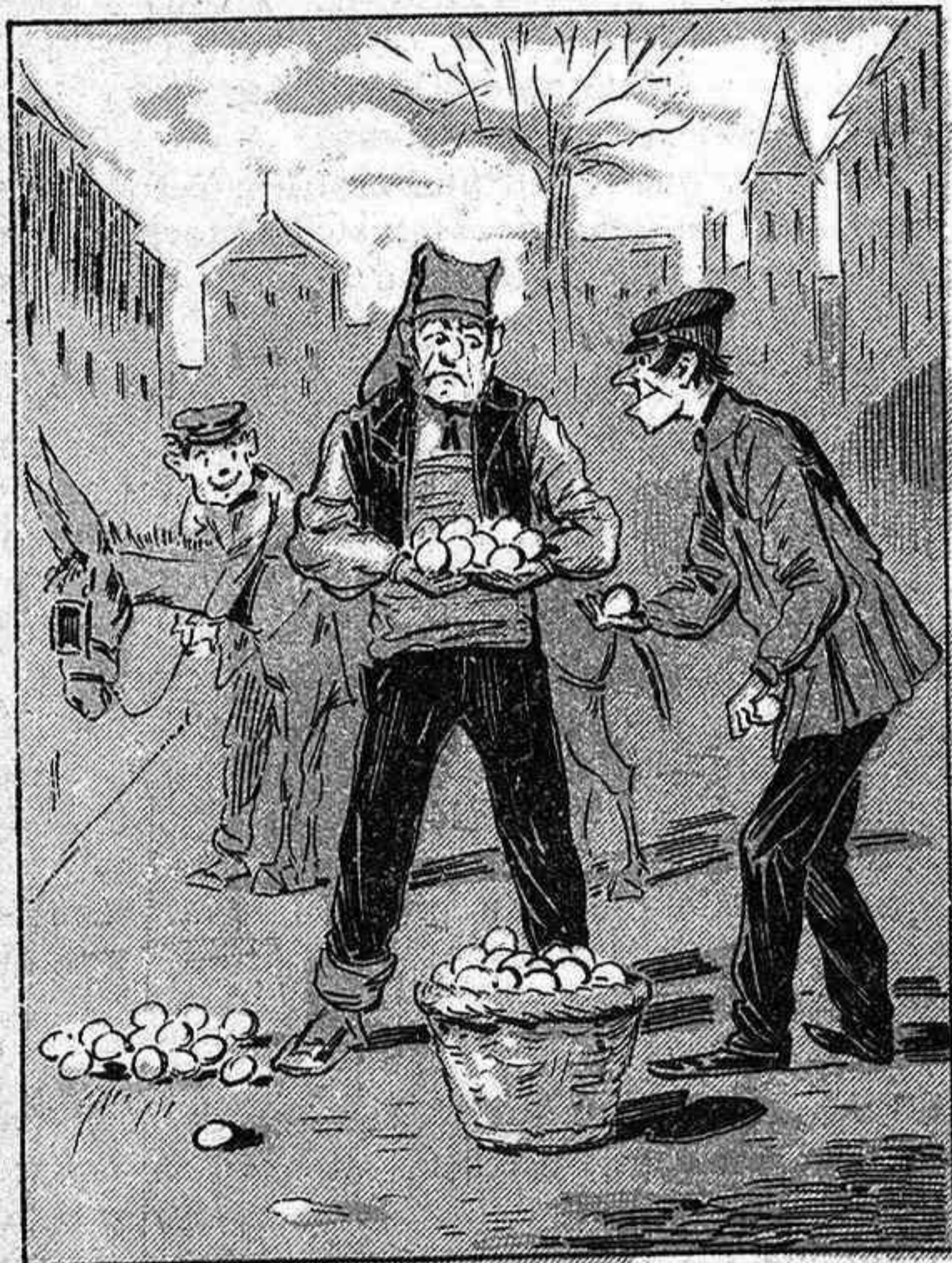
LOS OUS DE 'N

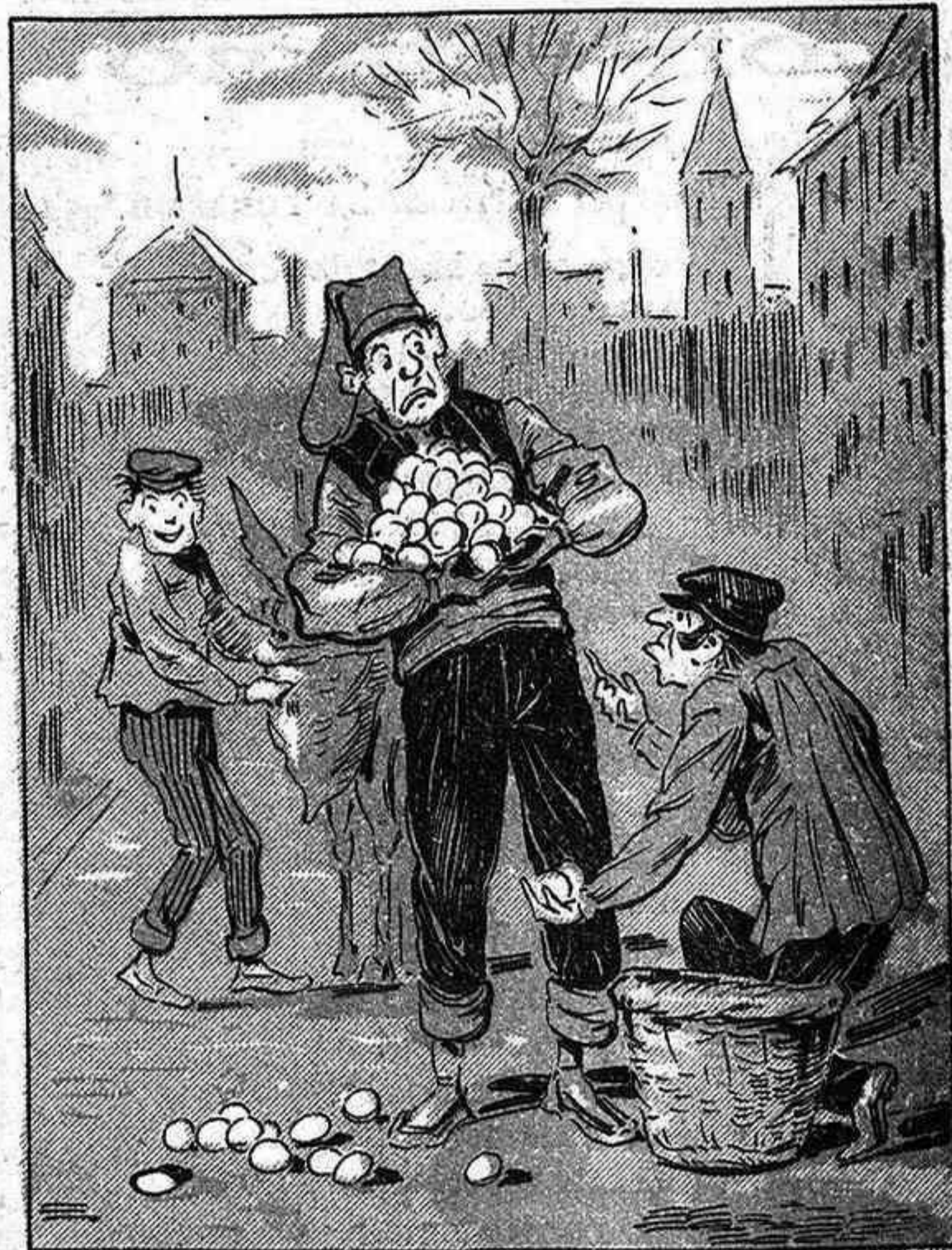
Era en temps de Quaresma y en Nofre no tenia quartos, pero tenia ous.
Y ab las sárrias plenas va baixá á mercat.

—Si val á triar y me 'ls doneu barato, me 'n quedo nou dotzenas per revendre.
—Fet. Ja podeu comensar la tria.

—Lo qu' es tots, me sembla que d' aquesta manera no 'ls podré pas aguantar!
—¡Si home, sí! . vos aneu parant!

—¡Donchs, jo no paro mes! Ja s' ha acabat! Apa: ¡descarreguéume!

NOBRE LLONZA

Per J. LLOPART.

—¡Ah pillos! ¡Me voliau indefens per desferme las calsas, clavarme una surra y afanarme 'l burro!!

—!!!Llaaaaaadres!!!

—¿Yadres?..Si ¡Estos crits vieneñ del otro carré!

Efectes d' una gran embestida: un *crach* y un municipal fets ab truyta.

LO NOU MINISTERI

PIERROT! ¡Pierrot! ¡Pierrooot!

—¡Vols fer lo favor de callar, Tomasa! Estava sumant las barbaritats qu' ha portat á felís terme en Sagasta, y 'm sembla que 'ls teus crits m' haurán fet esguerrar lo total. Trobo un resultat de una barbaritat per minut, y considero que son pocas barbaritats.

—Pósahi las que vulguis, porque aquet compte no es com lo del taberner qu' ha d' abonárseli en mes ó en menos segóns los vuytés que porta.

—¡Ja estich cansat de dirte, esposa meva, que las barbaritats dels de dalt las paguem los de baix, y així jo 'm guardaré com d' escaldarme d' aumentar unas barbaritats, que, com á espanyol, haig de pagar per la part que 'm toca.

—Pero, si ningú s' en recorda ja d' en Sagasta.

—¡No l' olvidarém pas may mes!

—¡Ca, home; ja ha caygut!

—¿Desde 'l quint pis de casa seva?

—No; desde la seva poltrona.

—Petita cayguda es, per lo que la Espanya trontolla.

—Pero ja te un sustitut, un redemptor ab levita y barret de copa, en lo sabi, incomparable y casi diré infalible Silvela.

—¡En Silvela! Pero ¿com ho sabs qu' aquest home es totas aquestas cosas?

—Perque venint de plassa, hi trobat á Mossen Lletuga, y m' ha dit qu' aquet politich nos deixaría com nous. ¡Figurat que 's proposa posar un duro de multa als que no dejunan durant la Quaresma!

—Escassos ingressos farà per aquet concepte, perque 'ls que no dejunan, no sols durant la Quaresma, sino del cap á la qua del any, son comptadissims. D' obrers que per falta de treball fan dejuni forsós, en trobarás tants com vulguis.

—¡Com t' exclamas, perque sempre t' has estimat mes una costella, qu' una arengada! ¡Prou serás dels primers á pagar lo duro!

—¡Mira, Tomasa t' prohibeixo que t' escoltis mes á Mossen Lletuga, perque observo qu' ell es la causa de que diguis moltras tonterías! Ni en Silvela, ni en Polavieja, ni cap dels que 'ls aguantan la candelá, son ningú pera posar trabas al meu paladar y al meu estómach. Si m' agradan mes las costellas que las arengadas y jo me las pago, no 'ls concedo 'l dret d' obligarme al dejuni. L' home ha nascut per' ser lliure, y per lo tant, per menjar lo que més li acomoda. ¿Veus? En Sagasta era de la màniga ample; no p gant ell, deixava que tothom fes lo seu capriuxo. ¡Frescos estaríam, que després que 'ls nostres pares derramaren la seva sang, per donarnos la llibertat, vinga un govern reaccionari á imposarnos condicions al estómach. ¡No mes faltaría que 'ns

fès retirar á las nou de la nit y anar á missa cada dia y tornariam á trobarnos en aquells malehits temps de la malehida Inquisició!

—Si t' sentía Mossen Lletuga, ja tindrias *retórica* per rato. Segons ell diu, los inquisidors lo mateix poden portar boneto que gorro frigi. Ell assegura que 'l nom no fa la cosa.

—¿Y qué vols que digui ell, per daurar la píldora? ¡Tothom tira l' aygua al seu molí! Tu mateixa, dona, quan arrivo á l' hora de dinar y 'l mes calent es l' ayguera, no confessas may qu' has estat tot lo dematí *escapsant* ab las vehinas; ó se t' ha trencat l' olla, ó 'l carbó era moll, ó... ¡en fi, romansos! ¡Pesi á Mossen Lletuga, en Sagasta era un gran home! Y encare ho es, perque no 's mort encare.

—¡Alto, Pierrot, ab lo de «gran» no hi passo, ni ab lo de no ser mort tampoch, perque t' hi sentit dir mes de quatre vegadas, y no fa molt temps, quan la *censura* mutilava las tevas quartillas, qu' en Sagasta era un *mort* y un home de *miras petites*.

—Be, si... pero era liberal.

—Per ell, pero no pe'ls altres. Si no tens memoria, haurás de menjar quas de pansa. Recordat de que molts cops m' havias dit que 'l caciquisme feya mes mal que la mateixa Inquisició.

—Be, si... pero, ja sabs que jo quan m' enfado, exagero la nota.

—¡T' has queixat mil vegadas de la immoralitat administrativa! ¡De crims comesos impunement! Quan lo teu nebot, que portava vint anys de bons serveys en una oficina pública, va ser declarat cesant, pera colocar á un nebot del cacich, de la teva boca van sortirne cosas molt grossas. Si no recordo mal, hasta vas dir que 'ls que trepitjavan lo talent pera entronisar lo favoritisme, eran mes lladres que 'ls que 'ns robavan las colonias.

—Be, si... si... no... vaig pendre una enrabiada; pero reflexionatho; si nosaltres podiam, fariam lo mateix. Estich convensut de que en los manaments de la lley de Deu n' hi falta un que diga «Estimar als nebots y gendres sobre totas las cosas». Que t' creus qu' en Silvela no 'ls colocará als seus parents? ¡Un politich sense parents colocats, no pot concebirse!

—Recordat de que aquella vegada que de resultas de menjar una cuixa d' anyell, vam fer dos mesos de llit, digueres que 'ls que permetian que 's matés bestiar malalt, eran mes perversos que 'ls que assassinavan pera robar á la víctima, perque aquets exposan la seva vida y 'ls primers exposan sols la dels altres.

—¿Que volías que digués, si tant tu com jo va anarsen d' un gruix de pesseta, com no pujém á sopar ab Sant Pere? Pero, pensas, tonta, que ls administradors d' ara, serán millors que 'ls d' avants.

—Segons Mossen Lletuga, si.

—D-senganya't, Tomasa, pera que la Espanya vagi com una seda, no han de cambiar los governs, sino 'ls homes. Mentres no vingui gent nova, sense

cap punt de contacte ab los que fins ara han manejat las cireras, no creguis ab regeneracions ni ab moralitat administrativa, porque tot plegat serán pamplinas.

—¿Y que dirás, si 'l dia de demá veus que las paraulas de Mossen Lletuga, han sigut una profecia?

—En aquet cas, convenient en que 'l nom no fa la cosa, admirat de veure que tothom menji quan tingui gana, de que siga una vritat la justicia, de que 'ls homes enlassin sas mans moventse com un sol home, de que 'ls aliments no envenenin y 'ls politichs no ofeguín la vida de la nació, cridarè: ¡Visca en Silvela! Pero, entretant, permet, esposa meva que com á gat escaldat, dupti de tot lo que 'm rodeja, y vesten á posar l' olla al foch, porque m' agrada mes contemplarte ab lo bras arremangat, feynejant per la cuyna, que ocupante de politica.

PIERROT DE LA TOMASA.

OR VELL

I

Pobre concepte he format
d' aquell que no te e.e nichs;
sols los necis, gosan el
privilegi del olvit.

CARRACCIOLI.

II

Si del home y de la dona
se formés tot un sol cos,
l' enteniment, fora 'l home;
y la dona, fora 'l cor.

CORTADA.

III

Quán se destruheixi alguna
preocupació molt velia,
es precis, costi 'l que costi,
funda una virtut moderna.

M. STARL.

UN SITUACIONERO

Exemplar vivent d' un dels de la colla que viuen de l' olla sempiternament.

Don Bonaventura Poca-
paraula y Caragirat,
acérrim—diu—partidari
del Progrés y Libertat
ex-soci de cert Cassino
republicà molt encés;
ex-comandant de *çipayos*
que deis carins va estar prés
y per pó de que 'l pelessin,
sense pensarshi, d' un *bot*
se'n passá al partit deis *xatos*
ab 'is bagatjes y tot;

y que acabada la guerra
carlista, feta la pau,
li va 'l Govern reconeix
de cabecilia 'l seu grau
y are es de classes pasivas
colonel ab tot lo sou;
que idó atra fou de 'n Cànovas
fins que van ferri un cap nou,
y enamorat de 'n Sagasta,
siguent Poder, fins ahi;
are que 's dalt 'n Silvela...

—¡Ja han pujat 'ls meus!—va di.

Y aixó que un quart y mij antes
deya sense ferri embuis:

—Si d'ixa 'l Poder Don Práxedes,
¡pobra E. panya, es em perduts.

**

Don Bonaventura Poca-
paraula y Caragirat
de la situació 's feu càrr eh
y, d' il-lusions carregat,
va formularse un programa
silvelista molt format...
y enviá primer sa tarjeta
al senyor Ferrer-Vidal;

y quan s' enterá de qui era
l' assessor recor egut,
n' enviá un' altra rubricada
al senyor Viaregut.

Pro la trinitat dels Planas
donantli 'l mateix fatich,
resolgué enviar cartulina
tambè á n' el etern cacich.

Perque jes cial! o qu' e l pensava:
—Pera servi aqueix *pastel*
convé un home de gran práctica
y aquet sempre es Don Manel

Acabat, en afegia:
—quan ni haventhi 'ls sagastins
varen poguer desbancar o...,
molt menos 'is silvelins.

En fi, per no fer cap *planxa*,
atíná que era del cas
dirigi un *besalamano*
al senyor Duran y Bas;
y al fenciarlo diri
que al fé 'l ministre de pet
no 's que si hagin fet cap *gracia*,
sino *justicia* de dret.

**

Don Bonaventura Poca-
paraula y Caragirat
ja va tenir d' aquet modo
lo programa comensat.

Remesas las cartulinas
al seu des í respectiu,
va dirse:—Bonaventura,
es qui só de ferri un viu.

Ab la cara de politich
dels que ho son de bona fé
alá a veure á un seu locayo
qu' es Vocal del Comité,
(qui també cobra *retiro*

ja fa una vintena de anys
pe 'ls seus serveys á la Patria
á las ord'es dels Tristanys),

y después d' una entrevista
posantse ben bé d' acort,
sou aquell proposat soci...
y emboica que fa fort.

La Junta ahi celebrada
pe 'l Cassino... governant,
va adme re ja la proposta
dei ex-carri Comandant,
com á partidari acérrim
—diu— del General cristiá
y d' un Govern que pot, l' únich,
al País regenerá.

**

Don Bonaventura Poca-
paraula y Caragirat,
ab la casaca tombada...
veusaqui un home arreglat.

Are, fins que s' efeciün
las vinentas e eccions
haurá de eni en *conserva*
tos 'is seus plans y ambicions,
esperant qu' arrivi l' hora
d' ob eir mentres son dalt
'ls de la *daga* y 'l *sabre*
la banda de concejal.

Pe 'l prompte, com á *interino*,
(igual que a molts socis nous
retirats) farán de modo
que poga cobrar dos sous.

La Nació que e gendra y cria
si u cione os aixís
ha de eni uns Governos dignes...
del despreci del País.

PEPET DEL CARRIL.

LA TOMASA

TERESA MARIANI,
celebrada actriu dramàtica italiana
que ab. extraordinari éxit actua diàriament en lo Teatro de Novetats.

TEATROS

LICEO

Diuenje passat com ja anunciarem, se dongué lo primer concert de la serie que está anunciada pera la present temporada de Quaresma.

Degut, sens dupte al poch bombo que se havia fet, puig apenas s' anunciá en cap periódich, lo concert esmentat sigué bastant desanimat contribuint aixó a la fredó que durant tota la nit hi hagué en la sala.

Lo programa signé compost de tres grans sinfonias de compositors classichs, Haydn, Mozart, y Beethoven, (tres plats forts) y ab tot, encare hi hagueren descentents.

Be es vri at que la executó no sigué tot lo pulera que la pericia del mtre. Mertens feya esperar, pero no hi havia motius per las man festacions de desagrado que donaren los *sabis* del tercer pis.

Pera avuy está anunciat lo segon concert, ab lo que esperém procurarà lo mtre. Mertens, quedar en lo bon lloch que 's mereix son talent musical.

ROMEA

Avants d' ahir dimars, tingué lloch en aquest teatro l' estreno de *Foch Follet* drama en quatre actes original del jove dramaturgen Ignasi Iglesias.

Ab *Foch Follet* entrá lo senyor Iglesias en lo teatro serio, perque fins ara s' havia deixat portar excessivament de las tendencias modernistas, que casi sempre degeneran en extravagancias. En aquesta obra, la nota modernista está bastant atenuada puig es un drama realista ab tochs naturals, estudi de passions y characters, pero sense simbolismes y demás endròmanas de las que usava avants. Per altra part la téssis que desarrolla, es mes moral y humana que en *Los concients* y otras obras sevas. *Foch Follet* sense ser una producció acabada y apart d' algún desdibuixament y de alguna inverossimilitut com la de son final excessivament esfereidor, pot considerarse un bon drama realista ab escenas ben sorpresas com la de la tiradora de cartas y otras de molta tendresa, com la del nen Jaumet (Guilemany) y sa mare.

La concurrencia qu' era numerosa premiá 'l treball del jove autor ab mots aplausos, especialment al final que feu aixecar lo teló quatre ó cinch vegadas.

Lo desempenyo bastant ajustat, sobre tot per part de las Sras. Palá, Mena y Clemente y dels Srs. Borrás, Gimenez y nen Guilemany.

NOVETATS

Obra variada 'ns ha donat casi cada nit la Companyia Mariani, puig en lo que va de setmana 'ns ha representat entre altres *Spiritismo* y *Andreina* de Sardou, *Cause ed effetti* de Ferrari y *L' onore* de Sudermann, habent obtingut en totas ellas grans ovacions dita célebre artista aixis com també la Srta. Farina y los Srs. Paladini, Zampieri y Ferrero; que resultan dignes companys de ella.

De las obras executadas, sols *Spiritismo* era completament nova pera nostre públich y si be la firma de Sardou se mereix un gran respecte, aixó no vol dir que quan s' equivoca com hu ha fet en *Spiritismo*, no se li hagin de donar censuras. Aquell tercer acte per lo inocent que es, resulta indigna de tan célebre escriptor y si á aixó s' hi anyadeix que la tendencia del espiritisme á dita la obra está tractada ab puerintat, dit es á que al final hi havia de haber demos raciones poch ha agadoras per l' autor.

En *Cause ed effetti* es la obra que mes 'ns ha arrebatat la Sra. Mariani perque en ella pogué demostrar las diferentas qualitats artisticas que son indispensables pera lo perfecte desempenyo de la Duquesa Ana. Ingenua y ruboro-

sa en lo primer acte; enamorada inconscientment en lo segón; altiva y digne en lo tercer; mare apassionada en lo quart y noble y generosa en lo quint, son los sentiments de la obra y los desplegó ab tal maestria la Senyora Mariani que *Cause ed effetti* sembla que s' hagi escrit exclusivament per ella.

Dimars passat pera benefici del primer actor Sr. Zampieri, se representá *L' onore* de Sudermann que ja coneixiam en espanyol ab lo titol de *El bojo y el principal* arreglo fet per lo escriptor Sr. Villegas (Zeda).

Hem dit coneixiam y casi no resu ta vritat puig que en l' arreglo están solament bosquejats los characters y tendencia que ab verdadera maestria estan concebuts en la obra matris.

Quan se *putineja* una obra, l' escriptor que hu fá deuria d' *el sarreglo* de la obra tal y allavors se posaria en lo concepte degut.

L' onore, tal com está fet per Sudermann entussiasma extraordinariament y feu gala de sas facultats lo beneficiat aixis com lo Sr. Paladini, demostrant que son dos actors notables.

Per tot lo esmentat se pot compendrer que la Sra. Mariani, está fent una campanya notable, ja que 'l éxit moral de cada nit hi correspón lo material, puig que s' omplena lo teatro de dist ngida concurrencia.

CATALUNYA

S' ha anat reproduhint en la passada setmana lo que mes exit ha obtingut en la present temporada, aixis com també s' ha resucitat *La Guardia Amarilla*, sarsuela que fou escrita expressament para lo Sr. Rodriguez y que en son desempenyo s' hi distingeix en gran manera. Pera dissapte está anunciat l' estreno de *Los mineros*, sarsuela de Delgado y Torregrosa escrita expressament per aquet teatro y pera la cual segons noticias s' hi ha fet gastos de consideració.

De veras desitjariam que dits *mineros* trobessin la mina, ja que avuy sembla que lo publich s' ha mostrat un bon xich retret á assistir á aquet Teatro.

TIVOLI

La companyia infantil del Sr. Bosch, ha donat nova proba de sa laboriositat ab la sarsuela *El Husar* que sigué desempenyada ab tant acert y presentada ab tanta propietat que mes que per companyia infantil semblava feta per artistas concensuts.

Com ja hem dit, sigué desempenyada ab acert, pero hi sobresortí d' un modo notable la nena Anguita que com de costum estigué notable.

Pera dissapte está anunciat *Miss Helyett* que será estreno per la companyia

CASSINO ARTESA

(barriada de Gracia)

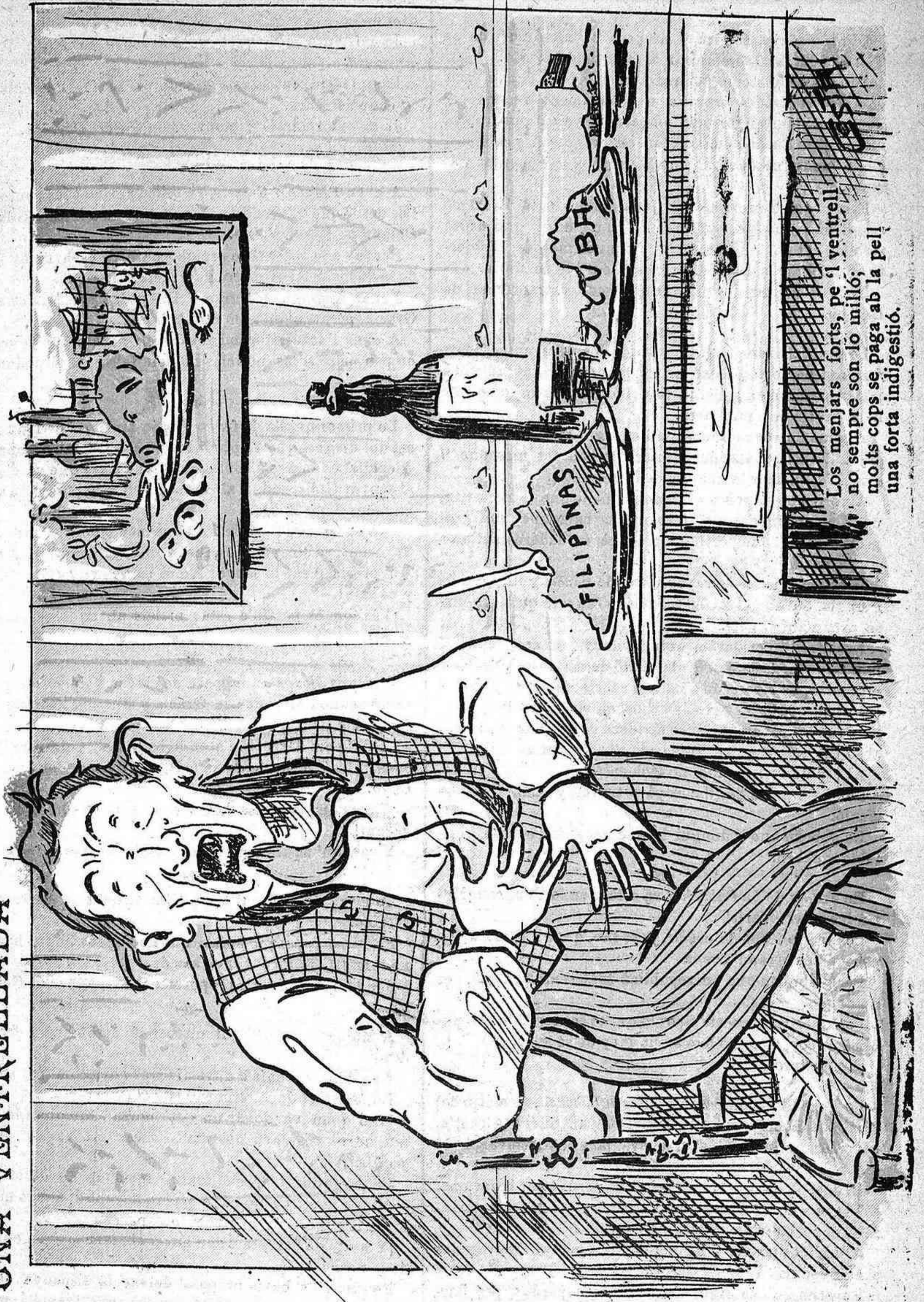
Diuenje passat se representá en lo elegant y espayós teatro d' aquesta societat lo drama en 5 actes *La Abadia de Castro*, en la que 's distingiren notablement los senyors Ferrán, Casellas, Galindo, Gatell y altres que en aquet moment sentim no recordar.

Per fi de festa s' estrená una pessa catalana original de nostre co laborador Jaume Vila Riera (*L' Avi Riera*) titulada *Celos y garrotadas ó un que busca la perduda* la qual obtingué un éxit grandíós, puig agradá moltíssim á la concurrencia qu' omplia 'l local, que no feu mes que riure de gust durant la representació, un ca cosa que 's proposá son autor, y hem de confessar que ho ográ de ferm.

Rebi donchs nostra enhorabona junt ab los artistas que hi prengueren part.

UN CÒMICH RETIRAT.

UNA VENTRELLADA

Los menjars forts, pe 'l ventrell
no sempre son lo milló;
molts cops se paga ab la pell
una forta indigestió.

Campanadas

Dijous pròxim sortirà 'l número extraordinari de LA TOMASA dedicat a solemnisar la festa dels Josep's.

Aquet número, com ja anunciarem, estarà tirat a varis colors y contindrà treballs exclusivament firmats per Pepitos y pe 'ls qu' estigan emparentats ab algùn Josep.

Per tot lo dia de demà rebrém encare totas las composicions que se 'ns envihin pera figurar on l' esmentat número.

Fem present que 'l treball que a judici de la Redacció resulti mes notable, serà premiat ab un duro, que durà ser emp'eat per l' autor, en la compra de matons, al objecte de celebrar la diada del venerable espós de Maria.

No 's descuydin de comprar lo número extraordinari de LA TOMASA.

Lo nou ministeri, deixant apart los seus antecedents *frasescos* ha portat a cap un acort que ha sigut aplaudit per la premsa en general. Nos referim a la supressió de la cessantia dels ministres.

Alguns homes públics qu' han sigut ministres y alardejan d' ideas avansadas, fins ara no han fet mes que 'l sacrifici de firmar la nómina de la cessantia.

Aixó prova hasta la evidència, que lo que 's necessita, no es precisament un govern que 'ns halagui ab son programa, sino 'l que porti a la práctica verdaderas milloras per la nació.

Ja estèm cansats de republicans de *doublé* y liberals de l' unglá, qu' ab son xarlatanisme no fan mes qu' enriqueixen, arruinant al país.

Nosaltres no cridarém entusiasmat, per ara, ¡visca 'l nou ministeri!; pero si la supressió de las cessantias dels ministres, ve reforsada ab altres acorts importants, no li escatimarém los nostres aplausos, en vista que haurá fet mes que 'ls qu' amparantse ab ideas de Progrés, son mes absoluts que 'ls que s' anomenan reaccionaris.

Al cap de vall, lo nom no fá la cosa.

Lo que 'l poble desitja: es pá y treball y bona administració.

Lo govern que li dongui lo que necessita, serà lo veritable govern.

En Junoy de *La Publicitat* va cridar en lo Congrès: ¡Morin los reaccionaris!

Los republicans de *doublé*, ja se sab, quan menos s' ho pensan ensenyan l' orelia.

Perque mirin que un republicá doná semblant crit, es un colmo.

Però, que saben certs tipos lo qu' es ser republicá, republicá de cor, si no ho han sigut may de sa vida.

¡Embusteros!

Lo *Pagés*, l' incomparable *Titus de Sabadell*, ab motiu del cambi de Govern, s' ha apressurat a abandonar l' Alcaldia, considerant que si no s' en anava, ja 's cuydaria algú de treurel.

D. Joseph ha sigut una verdadera perdua per Barcelona. Negocis com lo del plano Baixerás y las ayguas garrafas, no 's hauria pensat ningú mes.

Allá ahont posava l' ull hi posava la ma, y raras vegadas s' equivocava.

Repetim qu' ha sigut una verdadera perdua per Barcelona.

¡Seale la tierra leve!

En Garcia Victory va trist y compungit per aquets mons de Deu, com si se li hagués post lo sol, per tots los dias de la seva vida.

Ja no riurá més, quan vagi a veure *La Farsa* d' en Guimerá.

La pujada d' en Silvela al poder, li ha fet l' efecte d' un cop de pedra.

Ja no es en Garcia Victory, es en Garcia Derrota.

¡D. E. P.!

A n' en Planas y Caixa's, se li han aprimat las pantorrietas desde que s' ha enfilat al candelero la trinitat, Silvela Polavieja, Durán y Bas.

Perque a la quienta lo cacich pantorrillesch no es sant de la devoció del Ministre de Gracia y Justicia.

Per D. Manue, en Durán y Bas podrá ser Ministre de Gracia, però a n' ell n' hi farà ben poca.

A n' en Pantorrilles no pot dirseli encare que descansi en pau, pero si las noticias no son falsas, ja fá pudor de difunt.

Lo primer qu' ha de fer lo *Pagés*, aixis qu' estiga reposat del disgust que va produhirli 'l tenir d' abandonar l' Alcaldia, es anarse a confessar d' una *blava* que va clavar al senyor Gobernador, al comunicarli que posava la vara en mans d' en Rubio.

«No encarrego l' Alcaldia al primer tinent d' arcalde, Sr. Amat, va dir, perque aquet pobre senyor está malalt.»

Y precisament lo senyor Amat está carregat de diners y de salut.

¡Vés com es possible estar malalt ab aqueixas condicions!

En Peris *Mongetas*, no para de clavar l' incenser pe 'ls nassos al nou Ministre de Gracia y Justicia, senyor Durán y Bas.

Aixi com darrera la creu hi ha 'l diable, darrera l' incens hi ha 'l bisbe de Coria ó siga 'l germá del ámo del *Ciero*.

¡Y com que la plassa de bisbe d' aquesta diócessis está vacant!...

Y com qu' aquesta plassa es una de las mes *pobretas*...

Lo marqués de Comillas no ha acceptat la cartera e Marina.

Es estrany, perque encare que no hagués tingut barcos no li hauria faitat l' aygua salada.

Son cunyat li hauria proporcionat las ayguas de Garraf.

A Málaga ha ocorregut un cas d' assombrosa fecunditat.

Una dona va tenir l' altre dia tres noys com tres sols.

Lo marit va donar tres salts de desesperació.

Però quan va donar un salt mortal, fou quan la seva muller va regalarli dos nanos mes, que va ser al dia següent.

En aquesta Redacció tenim fama de no olvidar lo «creixeu y mult piqueuvos» pero devant d' aquet matrimoni malaguenyo, abaixém lo cap.

¡Y hasta en Sagasta 'l deu haver abaixat si s' ha enterat de la noticia!

Perque ell s' havia proposat deixar la Espanya des poblada, y aquesta simpática malaguenya treballa per l' augment de població.

Litografia Barcelonesa

S. Ramon, 6
BARCELONA

Llegim que ha sigut abso t lo Sr. Lariba', director de *El Diluvio* en la causa seguida per D. Valenti. Almirall, en la que per supostas injurias y calumnias li demanava 16 anys y 8 mesos de desterro y 2000 duros de multa.

(Y res mes). Ah, si devian faltar las accessorias y costas.

Al veurer la carbassa que ha rebut lo Sr. Almirall, haurá de confessar que no es igual tractar ab herencias de confianza que ab assumptos period st chs.

Y are á pendre unas quantas tassas de tila y. . á regenerarse.

*

Lo general Marina ha sigut designat pera desempenyar aquet Govern de Provincia.

Cap altre governador haurá ocupat mes lilegitimament l' edifici del P. á de Palacio.

Eli se diu Marina y li correspón está prop del mar.

Desde son siti, per poca manya que 's dongui, podrá pescar molts peixos.

¡Procuri que no se li trenqui la canya!

*

La setmana passada va morir en aquesta ciutat, D. Enrich Marzo, instructor dels cé ebres processos dels cómplices del atentat de la Granvia y Cambis Nous.

Consecuent ab lo seu apellido, ha escullit per' morir lo mes de Mars.

Molts cárrechs s' han dirigit contra la instrucció de's referits processos, que no deixavan en gayre bon lloch al finat, pero ja qu' aquet ha deixat lo mon dels vius, devém exclamar solament: ¡Deu hagi perdonat sas eu pas!

*

Los tribunals han multat al empresari del Deutscher Theater per haver obligat á un actor á que recités en «Cyrano de Bergerac» alguns versos tatzats per la censura alemana.

De poca cosa 's queixan los tribunals alemans, la majoria d' actors d' aquí, sense que ningú 'ls hi obligui, no sols recitan tot lo que ha escrit l' autor, sino qu' encare hi afegixen *morcillas*, sense demanarne consentiment al pare de la criatura.

¡Están molt mal acostumat los tribunals d' Alemania!

*

Llegim qu' en Polavieja, lo primer acte ministerial que va realisar fou lo de nomorar á un cunyat seu pera desempenyar un elevat cárrech

¡Es llástima!

Lo nou ministeri ja que s' ha mostrat partidari de las supresions, suprimint la cessantia dels ministres, deuria també suprimir la familia.

"Anécdotas REALS"

Cert cortesá digué a Felip II que un dels seus súbdits havia mormurat d' ell devant de tothom.

—Mes m' estimo (contestá 'l soberá) que hagi mormurat davant de tothom, que no pas que tothom hagués mormurat davant d' ell.

Lo senador romá Marco Lépido doná un dels seus famosos convits á César aquet firmá en la taula alguns despatxos urgents. Mentres firmava, 'ls demés comensals parlavan de qüestions indiferents. Preguntan un d' ells quina era la mort que podia considerarse millor, César deixá de firmar y respongué de sopte:

—La mes imprevista.

(L' endemá moría assassinat per aquell *bruto* del modo mes imprevist per ell.)

SECCIO DE TELEGRAMAS

Del nostre servey... obligatori

Madrid 7.—Encare no hi trobat cap criada que no 'm sápigua fer la sopa ab bledas. Son unas *idem* las criadas d' aquí. Hi mirat varios pisos y tots tenen un sis ó un as. Los uns tenen la cuyna massa petita, 'ls altres massa gran los uns massa clars, los altres massa foscos, etc. ¡No 'l trobaré en lloch un pis com lo de Barcelona! ¡Si no fos qu' en Silvela s' enfadaria, m' entornava de pet al niu! Ja ho diu lo ditxo: Roda 'l mon y torna al Born.—Durán y Bäs.

Ciutat Comtal, 7.—Estich desesperat. Hi sigut vensut per l' amo de «El Eco de las Cloacas». M' en vaig á fer un tip de plorar á la falda d' en Roca y Roca—Almirall.

Madrid, 7.—Companys de LA TOMASA, las cretencials s' han repartit com fruyta. Tots en volian, tant los amichs conservadors, com los meus pardals novells. En deixo molts de disgustats. Pero en fi envieume 1000 mans del vostre número extraordinari y 'ls en repartiré exemplars, pera que 's distreguin.—Silvea.

Madrid, 7.—Si no 'm nombran á n' en Coll y Pujol per la vara de Barcelona, sabrán qui es en *Pantorrilles*. Me retiraré de la política, y perdrán una bona ahaja, porque jo sou un peix que 'm porto l' oli.

¡Que sab en Ferrer y Vidal de fer cu'leras!—Panas y Catxals.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 " "
Extranger, id.	2'50 " "
Número corrent.	0'10 " "

Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA